Brána času

Autor: akademický sochař Marian Karel, Praha

Umělecký artefakt je součástí projektu rekonstrukce chebské pěší zóny v letech 2009–2010. Brána času představuje dveře do již neexistujícího domu, který stál na tomto místě. Zde se středověký Cheb otevírá industriální době a budoucnosti. Kolem své osy se artefakt otáčí nenápadně – za 24 hodin o 180 stupňů. O půlnoci je v poloze „zavřeno". V pravé poledne, v poloze „otevřeno", se bok artefaktu nesoucí letopočet 1061 spojí s časovou osou s nejvýznamnějšími daty z historie Chebu. Ta se line se celou pěší zónou až po rok 2011: 950 let doložené existence Chebu. Artefakt je 9 metrů vysoký, 2 metry široký a váží 3,5 tuny.

Když se v polovině devatenáctého století Chebané rozhodovali jak spojit srdce středověkého Chebu s technickou novinkou té doby, železnicí, rozhodli se to udělat razantně. Na jižním konci náměstí zbourali dva domy a vedli tímto průrazem nový výpravný bulvár k nádraží. Vyskytla se tu ale malá chyba. Nový rovný bulvár ústil na náměstí z jihu. Náměstí ale bylo skloněno na sever. Takže průhled novým bulvárem nemířil na Špalíček, ale do jeho střech. Jako byste z pěkné fotografie polovinu ustřihli. S takovou chybou se ale tehdejší stavitelé nesmířili. Hned věděli, co si počít. Použili starodávné řešení, které se v urbanistické kompozici označuje jako point de vue, pohledový uzávěr, nebo akcent. Zkrátka umístili do průhledu na náměstí sochu, aby se bylo na co novou ulicí dívat. Ten, kdo přicházel z nádraží do středu města, kráčel nejprve k soše imperátora a teprve když prošel kolem něj, otevřel se mu pohled na chebské náměstí v celé jeho kráse. Císař Josef II. to ale neměl lehké. Z politických důvodů byla jeho socha napadána, hanobena, musela být hlídána, a nakonec byla po vzniku Československa jako symbol habsburské monarchie úplně odstraněna.

Když Atelier A 69 zvítězil v roce 1999 s návrhem úprav celé pěší zóny, upozornil na skutečnost, která už dlouho nikomu nebyla zřejmá. A to, že když odstraní nesmyslné betonové květináče a plakátovací sloupy z osy pěší zóny a obnoví průhled ulicí, objeví se opět starý problém – propadlý horizont náměstí. Předpokládali, že se funkce pohledového uzávěru obnoví stavbou nového artefaktu, který stejně jako socha císaře vytvoří point de vue. Projekt inicioval sochařskou soutěž, které se s návrhem Brána času zúčastnil profesor Marián Karel. Brána času byla přesně tím, co koncepce pěší zóny potřebovala, kompozičně i symbolicky.

Přes tvarovou jednoduchost má dílo Mariana Karla neuvěřitelnou obsahovou bohatost a spoustu souvislostí. Nejen, že to je monumentální abstraktní kinetická plastika mezinárodně uznávaného umělce. Je to i jakýsi moderní orloj. Jsou to abstrahované dveře už neexistujících domů, je to symbol městské brány. Všimněte si, že okno sv. Mikuláše v severním konci náměstí je větší než lecjaký dům. Je symbolem chrámu, víry. Stejně tak ohromné dveře v jižním konci náměstí v místě průrazu jsou symbolem nové cesty do industriální epochy, do éry rozumu.

Občas slýcháme stesky, že současná moderní architektura nespolupracuje s jinými výtvarnými směry jako architektura klasická, kde nebylo rozdílu mezi architektem, sochařem, malířem. V případě chebské pěší zóny do sebe zapadly umělecké ambice architektů, sochaře, designérů, grafických designérů i nových směrů, jako je například pixel art. JWA69

Časová osa

1061 ...que procedit de Egire... První písemná zmínka o Chebu
1135 Chebsko se stává správním celkem
1140 První zmínka o Chebské farnosti
1146 Cheb přechází po smrti Diepolda III. do rukou Štaufů
1149 Cheb je nazýván opevněným tržištěm
1147 Chebsko získává císař Friedrich Barbarossa
1179 Zahájena stavba císařského hradu
1203 Cheb poprvé nazýván městem
1213 První zmínka o hradní kapli
1220 Stavba městského kostela sv. Mikuláše
1241 První známá městská pečeť
1256 Postavena první klášterní budova minoritů
1258 V Chebu se usazuje řád německých rytířů
1264 První zmínka o řádu klarisek v Chebu
1266 Správy Chebu se ujímá Přemysl Otakar II.
1270 Velký požár ničí staré město
1271 Přemysl Otakar II. svěřuje městský špitál řádu křížovníků
1277 Cheb jmenován poprvé jako říšské město
1279 Rudolf Habsburský potvrzuje Chebu veškerá práva a výsady
1285 Vysvěcení nového kostela minoritů
1289 V Chebu jedná král Václav II. s Rudolfem Habsburským
1291 Cheb se dává pod ochranu krále Václava II.
1296 Václav II. dává svolení ke stavbě dominikánského kláštera
1304 Vlády nad Chebskem se ujímá Albrecht Habsburský
1310 Vzniká nejstarší chebská soudní kniha
1315 Král Ludvík Bavor oznamuje Chebu zástavu českému králi
1318 Jan Lucemburský a Ludvík Bavor jednají na Chebském hradě
1322 Připojení Chebska k zemím Koruny české
1330 Zlatá bula císaře Ludvíka osvobozuje Cheb od cla v celé říši
1349 Karel IV. uděluje Chebu právo razit vlastní mince
1350 První velký židovský pogrom v Chebu
1352 Sepsán městský zákoník
1355 Zlatá bula císaře Karla IV. osvobozuje Cheb od cla v celé říši
1375 Dokončena stavba nové synagogy
1376 Václav IV. potvrzuje Chebu všechny výsady a svobody
1389 Král Václav IV. sjednává na říšském sněmu v Chebu zemský mír
1390 Jsou založeny městské daňové knihy
1414 Dokončena stavba nového kostela sv. Bartoloměje
1430 Cheb je obléhán husitským vojskem
1432 Mezi kališníky a koncilem dojednán Soudce smluvený v Chebu
1437 Zlatá bula císaře Zikmunda potvrzuje Chebu všechny výsady
1440 Vysvěcen nový kostel sv. Jodoka za Lodní bránou
1458 Jiří z Poděbrad potvrzuje Chebu všechny výsady a svobody
1459 Jiří z Poděbrad dojednává v Chebu uznání své vlády
1461 Jiří z Poděbrad svolává do Chebu říšský sněm
1467 Jiří z Poděbrad pobývá jako poslední z panovníků na Chebském hradě
1469 Pro věrnost králi Jiřímu z Poděbrad prodloužen interdikt nad městem
1470 Ve Špalíčku zřízena první tiskárna v Chebu
1471 První dochované vyobrazení náměstí se Špalíčkem
1472 Velký požár v okolí Jánského náměstí ničí 111 domů
1475 Dokončena gotická přestavba kostela sv. Mikuláše
1489 Vychází učebnice matematiky Johanna Widmanna z Chebu, jako první na světě použil znaménka + a -
1495 Císař Maximilián potvrzuje Chebu všechny výsady a svobody
1525 Vzpoura chebských měšťanů vede k sesazení dvou purkmistrů
1528 Kašna na náměstí dostává první dřevěnou sochu
1531 Zmíněna nejstarší hospoda U červeného koníčka
1540 Město provozuje v obci Stein první papírnu
1542 Humanista Caspar Bruchsius popisuje Cheb jako půvabné renesanční město
1547 Příjezd císaře Karla V. a krále Ferdinanda během šmalkaldské války
1552 Vybudována nová městská zbrojnice
1560 Písař Pankraz Engelhart dokončuje nejstarší městskou kroniku
1563 Chebský lékař Georg Zechendorff vydává učebnici chirurgie
1564 V Chebu se koná první evangelická mše
1570 Tiskárna Hanse Burgera začíná s vydáváním odborné literatury
1589 V Chebu je tvrdě potrestána vzpoura cizoložníků
1604 V Chebu je zaveden nový gregoriánský kalendář
1608 Město získává patronát nad chebskou farností
1619 V Chebu je přivítán českými stavy zimní král Friedrich Falcký
1625 První příjezd Albrechta z Valdštejna do Chebu spojený s verbováním vojska
1627 Zahájení rekatolizace a vydání milostivého dekretu pro Cheb
1631 Cheb obsazuje saské vojsko a do města se vracejí protestanti
1632 Cheb opět dobyt vojskem Albrechta z Valdštejna
1634 Zavraždění Albrechta z Valdštejna v Chebu
1644 Umělecký řezbář Adam Eck otevírá dílnu na výrobu chebských intarzií
1645 Velký požár ničí ve městě 82 domů
1647 Obléhání a dobytí Chebu švédským vojskem
1649 Odchod švédských vojsk z Chebu
1652 Císař Ferdinand III. přikazuje Chebu dokončit rekatolizaci
1655 Schválen plán na vybudování chebské pevnosti
1662 Dokončena barokní fasáda Gablerova domu na náměstí
1665 U kostela sv. Jodoka postaven nový chudobinec
1669 Umírá Hans Georg Fischer, druhý nejvýznamnější výrobce chebských intarzií
1674 Položen základní kámen k výstavbě nového dominikánského kostela
1687 V Chebu se narodil významný barokní stavitel Balthasar Neumann
1693 Johann Michael Widmann jmenován prvním chebským poštmistrem
1694 Ostatky sv. Vincence jako symbol dokončené rekatolizace uloženy v kostele sv. Mikuláše
1703 Vycházejí první tištěné noviny Egerer Ordinari Zeitung
1705 Dokončena stavba jezuitského konventu
1712 Vysvěcení nového kostela sv. Kláry postaveného podle plánu Ch. Dietzenhofera
1715 Vydání první samostatné mapy Chebska podle kartografického měření
1720 Dokončena stavba nového kláštera dominikánů
1721 Poslední zasedání chebského zemského sněmu přijímá Pragmatickou sankci
1723 Cheb má 6483 obyvatel
1728 Dokončena stavba nové radnice podle plánu G. Alliprandiho
1740 Dokončena výstavba chebské pevnosti
1742 Francouzské vojsko obléhá a dobývá Cheb, kostel sv. Mikuláše poškozen požárem
1747 Stavitel Balthasar Neumann dokončuje plán na obnovu věží kostela sv. Mikuláše
1782 Zrušení kláštera klarisek
1787 Cheb přičleněn k pražskému arcibiskupství
1793 Velký požár ničí 99 domů v okolí hradu
1800 Cheb je opevněným pevnostním městem se stálou vojenskou posádkou
1808 V Chebu je úředně vyhlášen patent o zboření chebské pevnosti
1809 Velký požár ničí severní část starého města
1810 Nová jižní věž kostela sv. Mikuláše osazena neogotickou helmicí
1817 Postaven nový most přes Ohři
1826 Zpřístupněno Poohří po stavbě lávky u Kachního kamene
1828 Stavba hostince Myslivna vytváří ze Siechenhausenu oblíbené výletní místo
1829 Postavena nová střelnice pod hradem
1830 Vysvěcení nové budovy gymnázia

1836 Zahájena stavba kasáren
1839 Dokončena stavba městské nemocnice na náměstí B. Neumanna
1845 Královské město Cheb má 10 459 obyvatel a 802 domů
1850 Cheb se stává sídlem okresního hejtmanství
1857 Postavena budova okresního finančního ředitelství
1862 Zpracován projekt nové ulice k plánovanému nádraží
1863 Zahájena stavba 378 metrů dlouhého železničního viaduktu
1864 Na Lodním předměstí je vybudována plynárna
1865 Otevřením nádraží je Cheb napojen na bavorské a saské dráhy, postavena evangelická škola s farou
1866 Demolice Mlýnské brány pod hradem
1869 Položení základního kamene ke stavbě evangelického kostela
1871 Demolice Horní brány v Březinově ulici
1872 Dokončena stavba městského akciového pivovaru
1873 Je založeno jedno z prvních městských muzeí v Čechách
1874 Otevřena nová divadelní budova
1875 Postavena nová centrální školní budova Rudolfinum
1880 Postavena budova pojišťovacího spolku Sv. Florian
1881 Stavba nové železné lávky pod hradem u Písečné brány
1883 Požár hotelu U zlatého slunce na náměstí
1885 Stavba nové budovy spořitelny
1886 Předání první budovy nových městských kasáren
1887 Odhalení pomníku císaře Josefa II. na náměstí
1891 Založení továrny na výrobu jízdních kol Premier
1892 Otevření nové školy u Horní brány
1893 Vysvěcení nové synagogy
1896 Stavba nových městských jatek
1898 Stavba první pěvecké a výstavní haly v Poohří
1899 Stavba nového železného mostu přes Ohři
1900 Novostavba eskomptní banky na třídě Svobody
1901 Otevření vyhlídky v Poohří
1902 Stavba školy v Karlově ulici
1904 Stavba sirotčince
1905 Dokončení nových budov soudu a vězení
1907 Stavba nové budovy rakousko-uherské banky
1909 Otevření školy v Komenského (dnes Schillerových) sadech
1910 Stavba městské elektrárny, otevření nové městské nemocnice
1911 Otevření nové městské knihovny, založení továrny Eska
1912 Odhalení nového pomníku padlých v městském parku
1913 Odhalení pomníku turnerů na Špitálském vrchu
1914 Dokončení stavby nových kasáren před Mostní bránou
1916 U Chebu je vybudován zajatecký tábor pro 10 000 válečných zajatců
1917 V Chebu vzniká první vojenské letiště v českých zemích
1918 Chebané vyhlašují 27. 10. jako součást Deutschböhmen samostatnost Chebska, české vojsko obsazuje 16. 12. Cheb po dohodě s představiteli města
1922 Národní den v Chebu se stává demonstrací za zvláštní postavení Chebska
1925 Stavba nové české školy
1927 Zahájena výstavba spolkového domu Svoboda
1931 Postavena nová pěvecká a výstavní hala v Poohří
1933 Založení Sudetoněmecké vlastenecké fronty v Chebu
1934 První obnovené poválečné Valdštejnské hry
1935 Sudetoněmecká strana se stává nejsilnější politickou stranou v pohraničí
1938 Po podpisu Mnichovské dohody obsazují oddíly Freikorpsu 1.10. Cheb
1939 Cheb se stává součástí říšskoněmecké župy Sudety
1944 Počátek prvních větších bombardování města
1945 Americká armáda osvobozuje 26.4. Cheb, ustavení první české správy města
1946 Dokončeno nucené vysídlení německých obyvatel města
1947 V městském parku je odhalen pomník americké armádě
1948 Komunisté v čele akčních výborů různě přebírají moc
1951 Odstraněn pomník amerických vojáků v městském parku
1956 Zahájena rekonstrukce historického jádra města
1958 Založen Mládežnický dechový orchestr
1960 Cheb se stává okresním městem, zahájena výstavba sídliště Spáleniště
1961 Startuje stálá divadelní scéna
1962 Dokončena výstavba nového nádraží
1965 Zahájena výstavba sídliště Hradčany
1968 Sovětská armáda s lidovou armádou Německé demokratické republiky obsazují Cheb
1969 Chebští komunisté zahajují takzvanou normalizaci
1970 Vzniká tradice festivalu FIJO
1971 Zahájena výstavba sídliště Skalka
1979 Cheb se stává prvoligovým fotbalovým městem
1981 Centrum Chebu prohlášeno městskou památkovou rezervací
1985 Zemětřesení poškozuje desítky budov, zahájena výstavba sídliště Zlatý vrch
1989 Naplněné náměstí žádá svobodné volby a konec totality
1990 Zvoleno 1. demokratické zastupitelstvo po roce 1948, založena ekonomická fakulta
1991 Založena sdružení Euregio Egrensis – pro Čechy, Bavorsko a Vogtlandsko
1992 Vzniká Spolek na obnovu poutního místa Maria Loreto v Hrozňatově
1993 Zahájena stavba silničního obchvatu města
1994 Otevřeny nová budova gymnázia a škola na Zlatém vrchu
1995 Pivovar přestává po 123 letech vařit pivo
1997 Kotelny přecházejí na ekologický způsob vytápění
1998 Rok po požáru se opět otevírá divadlo
2001 Po 67 letech jsou obnoveny Valdštejnské dny
2002 Zahájena výstavba Průmyslového parku
2004 Otevřen nový zimní stadion
2005 Bismarckova rozhledna se znovu otevírá veřejnosti
2006 Krajinnou výstavou vrcholí revitalizace území při pravé straně Ohře
2007 Na místě bývalých kasáren vyrůstá obchodní centrum
2008 Dokončena obnova věží kostela sv. Mikuláše
2009 Zahájena rekonstrukce pěší zóny
2010 Dokončení úprav válečných hrobů na městském hřbitově
2011 ...que procedit de Egire...
Uplynulo 950 let od první písemné zmínky o Chebu

Mapa turistických cílů

Karlovarský kraj
Žijeme regionem

Cheb
Pěší zóna

Turistické infocentrum
Pondělí — Pátek:
9.00 — 17.00
Sobota — Neděle:
9.00 — 12.30 13.00 — 17.00

Jateční 476/2, 350 20 Cheb
+420 354 440 302
infocentrum@cheb.cz

CHeb

www.tic.cheb.cz • www.visitcheb.cz • www.cheb.cz

Cheb
Pěší zóna

CH